

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR: Helyben: Vidéken: Egy hóra 1 kor. Egy hóra . . . kor. 50 fill. Negyedévre . . . 3 Negyedévre 4 50		Felelős szerkesztő: HEGEDŰS LORÁNT. Kiadók és laptulajdonosok: HOFFMANN és KRONOVITZ.	Szerkesztőség és kiadóhivatal: DEBRECZEN, Piacz-utca 47. és 49. szám.
---	--	--	--

Debreczen és a délvidék.

Debreczen, augusztus 11.

(—ss.) Közlekedési eszközeink tervszerű, céltudatos fejlesztésének ismételt hangoztatott programja, — hogy Kassát Debreczenen, Aradon és Nagyváradon — új vonal kösse össze Temesvárral — sok jogos reménységet ébresztett a vidéki városokban. Mentől inkább érzik annak szükségét, hogy a közlekedésügy ápolásának áldásából bővebben vehessék ki részüket, mentől nagyobb a várakozás, melyet a vasutak, víziutak és egyéb közlekedési hálózatunk rendszerének teljes kiépítésével szemben táplálnak, annál természetesebb érdeklődésük, mely megnyilatkozik minden téren felmerülő s megvalósulása esetén érdekeiket közelebről érintő eszméiránt.

Ez adja magyarázatát annak a rokonszenvnek is, amely a kassa—debreczen—arad—temesvári fővonal létesítésének a debreczeni kereskedelmi és iparkamara által fölvetett eszméjét fogadta s amely annál osztatlanabb lehet, mennél kétségtelenebb, hogy megvalósulása oly közös és kölcsönös érdek, mely a vidéki városokat egy célért való fáradozásukban kivétel és fentartás nélkül egyesítheti.

Vidéki városaink szempontjából sokkal mélyebbreható a kérdés jelentősége, semhogy egykönnyen napirendre térhetnének fölötte. Mennél inkább illik reájuk a tapasztalás, hogy fejlődésük nem áll arányban a főváros gyarapodásával, annál inkább értékelniük kell azt a tervet, amelynek alap gondolata keresni s ápolni a kapcsolatot a vidék egyes, távolság szerint elég közel eső, geográfiai fekvésüknél s a mult hagyományainál fogva élénk összeköttetésre utalt, de a másodrangú vasuti vonalak útján nehezen érintkező városai között.

Régi igazság, hogy mennél nagyobb a város, annál hatalmasabb a vonzóerő, melyet közelebbi s távolabbi vidékre gyakorol. Ennek az állításnak helytálló volta mellett alig lehetne ékebben szóló bizonyosságot találni a magyar fővárosnál, melynek csodálatos arányokban való fejlődésével egyformán nőtt felszívó ereje is. Ez a jelenség már gondolkozóba kell, hogy ejtsen s önkéntelenül veti föl a gondolatot, hogy legfőbb ideje vidéki városaink között is erősíteni a forgalmi kapcsolatokat, új fejlődési lehetőségeket biztosítani azoknak a vidéki központoknak, amelyeknek vonzóerői meg lehetőségek kiegyenlítésén egymást, a szellemi és gazdasági élet szorosabb egybefonódásától csak termékenyítő, fejlesztő, gyarapító hatásokat várhatnak, anélkül,

hogy növekedésük s fejlődésük egymás rovására történjenek.

Ezt a célt kétségkívül mi sem szolgálhatja jobban, mint a transzverzális fővonalak létesítése. A legékebben szóló példa a kassa—debreczeni, de aránylag kedvezőtlen a kapcsolat Debreczen és Nagyvárad között is. E városok transzverzális összefűzése volna tehát az első feladat s minthogy az így előálló vonalnak természetes folytatása a temesvári, megállapítható, hogy a királyhágón inenni keleti országhél öt legnagyobb, erőteljes fejlődésre és kulturális, valamint gazdasági erő kifejtésre hivatott városának s ezzel egy egész országrésznek érdeke találkozik akkor, midőn annak kiküzdéséről van szó, hogy a városi központokat egymással, mielőbb közvetlen és elsőrangú vasútvonallal kapcsolja össze.

Kétségtelen, hogy az áldozat, melyet e terv megkövetel, milliókra rug. Ámde e milliók gyümölcsöző voltáról bizonyára könnyű meggyőznünk egymást s összegük sem túlságosan nagy ahhoz képest, egy körülbelül 450 kilométeres fővonalat nyerne vele az ország. Ebből pedig legfeljebb 50 kilométer volna új vonal, a többinek csak átalakítására volna szükség.

Vidéki városaink érdekéről lévén szó, allgha kerülhetjük el azt, hogy a

A rögtönző.

Irtá: André Geiger.

Ugyan ki mehetett ebben a rettenetes hőségben, Cibourenak elhagyatott utcáin, át egész a szomszédos Saint-Jean de Luz felé?

— Yzaguirre Martin az, aki most jött vissza Kinából.

Szabadságot matróz volt, kék öltözetben, világos gallérral s vörös pomponnal a sapkáján.

Bátor gascognei volt ez az Yzaguirre s akit mindenüvé meghívtak azért az adományért, hogy gyönyörűen tudott rögtönözni mindenféle kuplékat, bármily adott témára. A bászok között ez nagyon ritka talentum, amit meg is becsülnék az emberek.

A nagy és fényes napsugárból kiérve, most nedves homályban találta magát a matróz, ahol a glóciének szagát érezte a légtelen. Az öreg Joaquina rozoga viskójához jutott, elhalt matróztársa anyjának házához.

A kert babérfái és ciprusai közül egy öreg asszony jött elő. Fekete ruhát viselt s a fiatal embernek egyszerre oly kísértetiesen gyászosnak tetszett, hogy szinte bele-reszkedett s nem sietett elmondani, miért jött ide.

De az öregasszony már messziről észrevette.

— Te vagy az, Martin?

Száraz, ráncos, sovány kezeit összekulcsolta a mellén.

Ekkor a matróznak eszébe jutottak barátja utolsó szavai: Mondd meg az anyámnak, hogy előre mentem, viszontlátni az atyámat... s zavartan szólt:

— Igen, Joaquina, én vagyok, híreket hoztam a... a... fiáról.

— Híreket...

A látogató úgy beszélt, mintha nem is egy halottól lenne szó.

— Gyere be a szobába...

Egy széklet telt neki a szoba közepére, kinyitott egy szekrényt és poharat vett elő, bort, tányért és szalvétát is.

— Legyen meg az Isten akaratára. Meghalt... De te elmondod nekem, hogyan történt a dolog... Vártalak. A hatóságoktól nem mondtak részleteket... De szerencsére te itt vagy, most már mindent elmondhatsz nekem...

Martin emlékei között keresgélt s közben kilátta borát.

— A néni egészségére! — mondotta.

Mindent megmondjon ennek az öregnek? De hogyan?

Képzoleiben látta újra a piszkos lebujt, amelyet az amerikai teherhajó részeg matrózai elleptek, hallotta a veszekedés zivajját, az asszonyi éles kiáltozást, előtte voltak az összetört lámpások, a rézpénz csengése, a pálinka- és vértócsákba, amint félrebulított, azután a nagycsend, amely a csendőrök érkezését megelőzte... és a Joaquina fia, aki nem kelt fel többé...

Az anya csodálkozni kezdett hallgatásán s gunyosan megkérdezte:

— Na, mi az? Megnémultál?

Ez a guny egy kissé bosszantotta a matrózt, dühös volt önmagára zavaróért, gyengédségeért.

Milyen szégyen! Ő, aki sohase jött zavarba azelőtt egy válasz, vagy egy rögtönzött beszéd miatt, most nem tudta, hogyan adja elő a történeteket! De jó, legyen, ha Joaquina mindent tudni akar, ő elmondhat neki mindent.

— Nos, — kezdte — Shanghai-ban történt, Kinának egy nagy városában. Szárazföldre léptünk...

— Hogy harcoljatok! — szakította félbe őt az öreg asszony.

Ő zavartan mosolygott.

— A harc, tudja néni... az olyankor is bekövetkezik, mikor legkevesebb várja az ember...

— Mondd csak Martin, sokan voltak a kínaiak.

A matróz nagy szemeket meresztett.

— Milyen kínaiak?

— A hadsereg, amely megtámadott benneteket...

— Hadsereg! Milyen hadsereg?

— Ej, hát az ellenséges hadsereg! — kiáltott fel Joaquina. — Hiszen a háborúban volt. Tudod...

Az öreg bászknő felállt helyéről olyan büszkeséggel, mintha minden ősenek vére, a mely oly soká aludt benne, most életre ébredt volna.

főváros szempontjából károsnak deklarálják majd a gondolatot. Ezzel a föltevésével szemben érveket keresni fölösleges. A vidék a maga szellemi és gazdasági értékeinek legjavát oly bőséggel, oly szinte tékozló aldozatkésztséggel engedte át eddig a fővárosnak, hogy azal meg szerzett uralkodó pozícióját meg nem ingathatja többé semmiféle vasuti terv. Legfeljebb arra lehet alkalmas, hogy határokat szabjon korlátlan többségének túltengése elé, ezt azonban csak kívánatosnak tarthatjuk mindazok, akik úgy érzik, hogy ebben a hazában nem egy, hanem sok modern városi gócpont van szükségünk s akik a vidéki központoknak a perifériákon betöltött hivatását értékelni tudjuk.

E tekintetben vegyünk példát a német városokról, amelyek épp azért fejlődhetnek, mert pompás vasuti közlekedésük van.

A bán és a miniszterelnök.

A horvát politika jelleményel.

Fővárosi tudósítónk táviratozza, hogy Tomasič Miklós bán az este Ambrus váltás és közoktatásügyi osztályfőnök társaságában Budapestre érkezett és az Angol-királynő szállodában szállt meg. A félhivatalos jelentés szerint a bán ma budapesti időzése nem függ össze a horvát politikai helyzettel, hanem egy érseki birtok eladásának ügyében akar tárgyalni a kormányal. Ezért jött vele Ambrus osztályfőnök is. Ugyanezt mondta a bán azoknak az újságíróknak is, akik ma reggel fölkeresték. Késztelen azonban, hogy a horvát országos ülés feloszlása és az új választások elrendelése is szóba kerül a mai tárgyalásokon, mert különben Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök nem érkezett volna ma délelőtt Budapestre. A miniszterelnök, a ki a parlament elnapolása óta hédervári birtokán időzött, ma délelőtt tíz órakor érkezett

— Ah, látod... ha van valami a világon, ami vigasztal, ha van valami, ami erőt ad arra tovább folytatni az életet, ez az, hogy 5 Franciaországért halt meg, hogy dicsteljes halált halt a harcmezőn!

Martin rémülten rázkódott össze. Remegett attól, amit mondania kellett volna, ha igazat akart beszélni. Remegett attól, hogy már sokaknak elmondta a valót, itt az országban is, akik érdeklődtek a matróztárs halála iránt. De ha Joaquina igazat mond, másodszor is megöli előtte a fiát! És talán megöli vele őt magát is...

Gépiesen ismételte:

— Tehát az ellenséges hadsereg... a mint mondja... minthogy háboruban történt a dolog... az ellenséges tábor... megtámadott bennünket.

— Hol?

— Egy házban... egy házban...

— Egy házban? — kérdezte az asszony csodálkozva.

De Martinnak a fejében már hangyaszereg módjára mázskáltak a gondolatok s alakokat, képeket látott maga előtt.

— Egy házban... azaz hogy mégsem... egy pagodában... egy kínai templomban... egy kissé hasonlóan a miénkhez...

És az ablakon át megmutatta neki a cibourel templomot, emeletes tornyával, amit bizonyosan valaki olyan épített, aki valaha Ázsiában járt.

— Egy aranyos torony volt hozzá, zöld sárkányokkal ékes, amelyek a vörös nyelveket nyújtogatják... egy csomó virágzó faközt... és mellette egy fényes vízű foszklyó... két porcellánhíddal...

Győről Kelenföldre, ahonnan a várba hajtattott. A bán, a ki délelőtt folyamán ismételt érdeklődött az iránt, hogy megérkezett-e a miniszterelnök, azonnal fölment a miniszterelnöki palotába, ahol hosszú tanácskozásba fogott a miniszterelnökkel.

Félhivatalosan jelentik: Tomasič Miklós dr. horvát b'n tegnap este Ambrus osztályfőnök kíséretében Budapestre érkezett. A bán a mai délelőtt folyamán tanácskozást folytatott Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök, aki erre az alkalomra jött fel a fővárosba és már ma délután visszautazik hédervári birtokára. A miniszterelnök e hó 18-án Budapesten a király nyolcvandik születésnapja alkalmából díszvendéget ad s egy-két napra Ostendébe utazik.

Zágrábból táviratozzák: A hivatalos lap ma megjelent száma közli az országgyűlés összehívását e hó 22 ére. Ezen az ülésen fogják felolvasni a feloszlató királyi kéziratot, mely bir szerint hangsúlyozni fogja, hogy az országgyűlést azért kel feloszlítani, mert az a jelenlegi összetételében nem munkaképes. Az ülést a városházán tartják meg, mert az országgyűlés épületét átépítik.

Budapesti tudósítónk sürgönyzi: A bán egy hírlapíró előtt a horvát országgyűlés feloszlásáról így nyilatkozott:

— A horvát országgyűlés feloszlása még e hó tizenkilencedikén meg fog történni. Az a hír, hogy a feloszlást én az országgyűlésen hosszabb beszéddel fogom megindokolni, nem felel meg a valóságnak. Az új választások november havának első felében lesznek.

A bán visszautazásának időpontja még nincs megállapítva.

Költségvetési tárgyalások a kereskedelmi miniszteriumban. Fővárosi tudósítónk jelenti: kereskedelmi miniszteriumban a költségvetési tárgyalások Hieronymi kereskedelmi miniszter elnöklésével már napok óta folynak. Ma a posta költségvetésére került a sor. A vasuti részre vonatkozó tárgyalások már befejezést nyertek. Minthogy a tárgyalások már miniszteriumban usponkint délelőtt tizenegy óratól délután két óráig megszakítás nélkül folynak, a tárgyalásokat a hét végére — szombatra — okvetlenül befejezik.

Amint beszélt, csodálatos könnyedség ömlött el a szavain, eszméi megokasodtak, szinte látta, amit mond. A kis szoba fehér falai eltávolodtak s egy egész exotikus tájkép vonult fel a szeméi elé.

— Bementünk oda, hogy egy kissé mulassunk, azaz, hogy a kínai istenekben gyönyörködjünk... és az istennőkben... Egy egész csoportot alkotunk... mi... a francia csapat... itt a külvárosban. De egyszerre nagy zajt hallottunk... éneket... A többiek érkeztek meg. Az ellenséges tábor!

— Többen voltak, mint mi... De az ért nem feltűnt tőlük. Ők ki akartak turni a helyünkből. Reánk támadtak...

— És az ágyuk? — kérdezte most Joaquina.

— Az ágyuk... az ágyuk... azok kinn maradtak. Mi ellentáltunk, anélkül, hogy a fegyverünkhöz nyultunk volna, azzal hadakoztunk, ami a kezünk ügyébe esett. Mikor egyszerre, szerencsétlenségre a világitás...

— Ah, hát éjszaka történt?

— Igen, Joaquina néni. Igen. Éjjeli megrohanás. Meglepetés. A világitás kialszik. Én azt mondom magamnak, jobb lesz künn folytatni a verekedést, kinyitom az ajtót, leugrom a lépcsőn...

Hirtelen elhalkul a hangja:

— De ő... a maga fia... megbottlik... leesik. És az ellenség... hatan egyszerre nekirohannak... Ő még mindig harcol, küzd... de ők kére kapnak... s aztán ő egyet kiált... igen kiált egyet, azt, hogy: Eljen Franciaország!

Csend.

A Joaquina fájdalmas zokogása is alig

A király születésnapja Debreczenben.

A polgármester felhívása.

Még egy hét választ el az ünnepies nagy naptól, amikor a magyar király születésének nyolcvanadik évfordulóját ünnepeli meg az egész ország és önmagához és a nap jelentőségéhez méltó ünnepség keretében Debreczen város közönsége is. Ez ünnepségek sorrendjét már közöltük s akkor azt is megírtuk, hogy egyik fényes pontja az ünnepségeknek a hitfelekezetek ünnepi istentiszteletei. Az istentiszteleteken a törvényhatósági bizottság küldöttségileg képviselteti magát. Kovács József polgármester most a törvényhatósági bizottsági tagokat a következő értesítéssel hívja meg az istentiszteleteken való részvételre:

Debreczen sz. kir. város polgármesterétől.

ad. 2452. eln. sz.

1910.

ÉRTESÍTÉS

Ő Felsége Első Ferencz József apostoli királyunk születésének ez évi évfordulati napján

folyó augusztus hó 18 án

csütörtökön, a reformátusok nagytemplomában reggeli 8, a róm. kath. templomban szintén reggeli 8, a gör. kath. templomban reggeli 8 és az izraelita templomban (Deák Ferenc utca) délelőtt 10 órakor hálaadó istentiszteletet tartanak, amiről részvételre végett tiszteltetel értesítem.

Gyülekezés a városháza közgyűlési termében reggel 7 és fél órakor.

Van szerencsém arról is értesíteni, hogy az istentiszteletet végzetével a város közönsége a városháza közgyűlési termében diszközgyűlést tart.

Debreczen, 1910. augusztus 8.

Kovács József
polgármester.

zavarja azt. Azután büszkén kiegyenesedik s szól:

— Ugy, hát becsületesen harcolt?

Martin, széles mozdulattal, mintha egy egész halgatóság állana ott előtte, feleli:

— Mint egy baszk! De hát mit tehetett? Azok a fiúk többen voltak. Harmincan...

— Csak? — kérdi az asszony megrészegülve a dicsőség mámorától és a halál szédületétől.

— Harmincan... igen, harmincezen. Igen, Joaquina, egy egész hadsereg... harmincezer gyalogos és lovas katona. De a mikor segítségünkre érkeztek, mind megszöktek. Csunyan megszöktek a mieink elől...

Ezt a nagy, óriási hazugságot olyan biztossággal mondta el Yzaguirre Martin, mintha soha igazabban nem állított volna. Ugy volt vele, mint a költők: a végén maga sem tudta biztosan, mi a valótlan és mi az igaz állításában. De egyben bizonyos volt, hogy Joaquina nem fog másnak hinni s hogy halála napjáig úgy él meg a lelkében a fia emléke mint egy rettenthetetlen hőse.

A rögtönző ezután nyugodtan tért vissza az elhagyott utcákon a lakásába, a nélkül, hogy tudta volna, hogy életének nagy, költői diadalát ma érte el, ma jutott el a tetőpontjára rögtönzési adományának s hogy az a lármás siker, ami később az életben mint kitűnő rögtönzőnek osztályrészeül jutott, nem ért fel azzal a néma sikerrel, amelyet egy öreg asszony szívében ért el.

A rögtönző ezután nyugodtan tért vissza az elhagyott utcákon a lakásába, a nélkül, hogy tudta volna, hogy életének nagy, költői diadalát ma érte el, ma jutott el a tetőpontjára rögtönzési adományának s hogy az a lármás siker, ami később az életben mint kitűnő rögtönzőnek osztályrészeül jutott, nem ért fel azzal a néma sikerrel, amelyet egy öreg asszony szívében ért el.

Holnap délután három órakor a jog- és pénzügyi bizottság foglalkozott az ünnepségek legkiemelkedőbb részével, a király nevére a debreczeni egyetem részére teendő alapítvány dolgában. A jog- és pénzügyi bizottság a tanács javaslatát veszi tárgyalás alá és határozati javaslatot terjeszt a díszközgyűlés elé.

Iskolai értesítők.

VII.

A debreczeni református tanítóképző-intézet.

Szép eredményekről számol be a református tanítóképző-intézet értesítőjében Orosz István igazgató, aki ez értesítő szerkesztésében erős bizonyítékát adja annak, hogy mindenre kiterjedő figyelme és mindent meglátó szeme a legapróbb részletekben is megtalálja a figyelemre méltót. A föltüntetett eredmény pedig annak bizonyítéka, hogy Orosz István igazgató és vele működő tanári kar hivatása teljes és helyes megértésében működtek. Nem csak tanítottak, de neveltek és pedig nemcsak jó tanítókat, hanem derék polgárokat.

Az értesítő 180 oldalas vaskos tüzete az elmúlt iskolai év történetével kezdődik, a hol az igazgató beszámol mindama fontosabb eredményekről, vagy körülményekről, amelyek a tanítás menetét érintették, annak sikerét és eredményét befolyásolták. 142 tanulója volt az intézetnek. Az elméleti és gyakorlati tanításra egyenlően nagy súlyt helyezett az intézet vezetősége, amely kiváló gondot fordított a kézügyesítő oktatásra is, valamint arra is, hogy a szellemi nevelés mellett az ifjúság testleg se maradjon vissza és ezért a tornázás nemcsak az iskola nevelési programjában foglal helyet, hanem a tanári kar támogatásával lehetővé tették, hogy az ifjúság tornakört tarthasson fenn.

Nagyfontosságú az értesítő ama kijelentése, hogy „a tanárok kötelességtudással és buzgósággal végezték feladataikat.” A tanári kar munkássága azonban nem találta határát csupán az iskolai falak között, kiváló munkásságot fejtettek ki a tanárok egyéb téren s különösen az irodalom terén is.

Az iskola vezetősége megragadott minden alkalmat, hogy minden hazafias, egyházi, vagy kulturális jelentőségű ünnepségen részt vegyen. Az intézet vezetősége s a tanári kar magában az iskolában is több ünnepséget rendezett, amelyeken nemcsak az ifjúság, hanem a tanári kar is kiváló részt vett. Ezen ünnepségek mind hazafias, vallásos és kulturális irányúak voltak.

Közli az értesítő a jövő évre vonatkozóan tett berendezkedési intézkedéseket, a tanári kar névsorát, a végzettségű tananyagot, majd a tanulók névsorát és osztályjegyzékét. Az ezt követő statisztikai kimutatás szerint az intézetnek a két felépítésben 276 tanulója volt, akiknek legnagyobb része kielégítő jó eredménnyel folytatta tanulmányait. Közli ezután az értesítő a pályázatok kielégítő eredményeit, az önképzőkör, a Csokonai-énekkar, a vonós zenekar, a fuvós zenekar, a segélyző egyesület, a tornakör működésének eredményeit, a tanítási s a beszerzésekkel szaporodott taneszközökben beállott változásokat.

A tanulóifjúság jótéteményben és segélyezésben részesült, 138 tanuló pedig tandíjmentességet élvezett. Lakást részben a főiskolában, részben künn bérelt épületekben 99 tanuló kapott, a főiskolai tanintézetben pedig részben ingyen, részben díjazás mellett 81 tanuló nyert élelmezést. Ezekon kívül az egyházkerületől pénzügyi támogatást, a templomi szolgálat teljesítéséért díjat kaptak és legelőbbre küldték a tanulókat, magántanításra bocsátottak, temetésre küldték, ösztöndíjjal és könyvjutalmakkal látták el őket s a betegekről is gondoskodtak. A képesítésen harmincegy jelentkező közül huszon-

nyolc kapott oklevelet, míg hármat visszautasítottak.

Az értesítő a jövő évre szóló tájékoztatóval és a gyakorló-iskolában elért eredményekről szóló beszámolóval fejeződik be.

Kétféle párbaj.

*

Nem új az az eset, amelynek kaposán ezek a sorok íródnak. Sőt több évezredes múltja van annak a szittyá, germán vagy miféle vitézségnek, amely különösen vasár- és ünnepnapokon ősmagyar vidékeken dühöng. Mi közönséges és békés polgáramberek, jó időkben és az idegrendszer normális állapota mellett irtózunk a vértől. A legtöbbször akkor sem megy könnyen birokra, kiskésre, vagy kardra, ha kaptos kissé. Ezzel szemben a jó, az áldott, a békés tanúk földjét a legtöbb vasárnapon és ünnepnapon az italos, a duhajkodó, a kicskás leányok vére festi. A magyar betegségek közül ez elsősorban alföldi, tehát bennünket érdekli. Erdekes és tanulságos a vele való foglalkozás.

A magyar, sőt az európai társadalom még min ig nem finomodott ki annyira, hogy a bátorságot ne tartará valami különös erénynek. A párbaj nem csak azért barbár intézmény, mert istenítélet a mai alakjában is, akárhogy akarják ujszerűvé és bizonyos esetekben nélkülözhetelenné tenni a lovagiaskodás vigécel. Barbár intézmény a párbaj azért is, mert társadalmi kötelezettséggé akarják vele tenni azt, hogy bizonyos vélt, komoly vagy gyerekes sérelmeket „vérrel mosson le” a sértett. Vagy ha ugy jobban tesszük: elégtételt vegyen fegyveres uton. Ez lehetetlen állapot, a barbárságával együtt tudománytalan és komolytalan is. A sértés teljesen szubjektív valami. Azt lemosni nem lehet. Se vérrel, se szóddal, se borral, se vízzel, se benzinnel, se petróleummal. A sértés annyira szubjektív, hogy első sorban tartozik azok közé az esetek közé, amelyekben a felek nem dönthetnek és amikor a józan logika szerint a sértettnek és nem a sértőnek kell elégtételt kapni. Ez az elégtétel azért nem lehet olyan, hogy az én jogom és kötelességem a sértőt fegyverrel állítani és a sértőnek van módjában engem a másvilágra segíteni.

De nem a párbajról való ilyen elmékedés a célunk és dolgunk most. Olyan ez a téma, amelyről sok-t beszéltek már, a mely folyton aktuális. Gondoskodik róla az „okos” társadalom. A parasztiifjúságnak, a munkásnak állandóan napirenden levő vérengzésével kapcsolatban rá kellett mutatni erre az uri duhajkodásra, erre a szinte jogos testisértésre, emberölésre és gyilkosságra, amelyet a kitűnő, az okos társadalom elismer, megkövetel, sőt ünnepel, a magyar büntetőtörvénykönyv pedig véd és szentesít.

Pedig nem sok a különbség e között a két duhajkodás között. Természetes, hogy sok tekintetben különböző viszonyok alakították csak ki a vérengzésnek ezt a két különböző formáját. Mindkettőt azonban a szürkésébe vesző csidőkből hozta a barbár ember. Természetes, hogy a régi erkölcsöket és gazdasági viszonyokat inkább megörzö és erősebben konzervatív tanyák régebbi formájában él. Mig a polgári társadalom, amelyről pedig azt mondják, hogy erősen kulturáldodik és polgárisodik, a keresztény középkor idült formáival között szentesíti az urak vérengzését. Az egyik talán csibb, a másik differenciáltabb, az egyik naivabb, a másik raffinátabb, az egyikről a paraszitanys, a másikról a polgári társadalom hazug, édeskés és büns erkölcsi büzlük.

A paraszt és az uri vérengzés között semmi más komoly különbség meg nem állapítható. Ez az fontos dolog. Emlékeztetni kell rá azokat, akik legfőbb társadalmi és közéleti erénynek a párbajt tartják.

k. s.

Ajándékokat oszt a felség

Kegyelemet ad a politikai elítélteknek.

Egy horvát lap tudósító jelenti, hogy a király 80-ik születésnapja elfestésén királyi kézirat hozza köztudomásra, hogy *őfelsége a politikai bűnökért elítélteknek kegyelmet ad.*

A királyi kegyelem kiterjed mindazokra, akik *felségsértés* miatt ezidőszert el vannak zárva, vagy akik ezen büntett vagy vétség miatt vizsgálat alatt állanak. Továbbá azokra, akik ellen *hazaárulási per* van folyamatban, végül mindazokra, akik ellen politikai természetű vétségek, kihágások, izgatás vagy sajtótermék útján elkövetett kihágás miatt büntető eljárás van folyamatban.

Minden politikai vétkes, aki a reá kiszabott büntetés elszenvéde miatt el van zárva, a királyi kézirat kihirdetésével egyidejűleg azonnal *szabadlábra helyezendő.*

Beavatott helyen a horvát lap tudósító értesülését megerősítik. De még kiegészítik azzal is, hogy a királyi kegyelem kiterjed azokra is, akik párbajvétségért szenvednek fogságot. Ez alapon Henz Károlynak, aki most vonult be a váci fogságba, hogy Kegyelem gróffal vívott párbajáért a rá mért büntetést elszenvedje, hamaros szabaduláshoz van reménye.

De nem csak az elítélteknek ad kegyelmet, hanem mindazoknak ajándékokat ad, akik őt üdvözlik. Mint Bécsből táviratozzák, ugyanis udvari körökből érkező hírek szerint, Ferenc József a neki gratuláló fejedelmeknek és az uralkodó házak tagjainak jókívánságait *maradandó értékű ajándékokkal* fogja viszonzni. Ez egy szép emléktárgy lesz, de hogy micsoda, azt egyelőre nem árulják el az udvari körök.

A három feleséges ember.

Házasságszédelgő erdőőr.

Kaposvárról táviratozzák a következő érdekes esetet: Kovács Gusztáv vas megyei erdőőr házassági szédelgésekből élt már évek óta.

Kovács tavaly Kaposváron feleségül vette Kovács József háztulajdonos leányát, akivel kétezer korona hozományt adott az édesapja. Az esküvő után az erdőőr elvitte feleségét Vas megyébe, mert azt állította, hogy Esterházy Miklós herceg egyik ottani birtokán szolgál.

Ebből egyetlen szó sem volt igaz. Kovács már évek óta házasságszédelgésekből élt. Egyszer Kovács kaposvári apósát Szombathelyre csalta és ott egy kitűnő üzlet címén újabb 1000 koronát csalt ki tőle. Néhány nappal később Kovács Gusztáv felesége hazajött Kaposvárra és sirva panaszkodta el szüleinek, hogy ő egy család áldozata lett.

Kovács később eljött felesége után Kaposvárra és ekkor a rendőrség letartóztatta, mert közben apósa csalás miatt följelentést tett ellene. A szombathelyi törvényszék Kovács Gusztávot csalás miatt hét hónapi fogságra ítélte. Neje pedig megindította ellene a válópört.

A szombathelyi fogházból két hét előtt szabadult ki és hamarosan újból a házasságszédelgésre adta magát. Ezúttal egy vas megyei leány volt a jegyese. A véletlen a szélhámost ismét leleplezte és nemcsak az derült ki ekkor Kovács Gusztávról, hogy nő, hogy most készül válni feleségétől, de megtudták azt is, hogy már akkor volt egy törvényes felesége, mielőtt Kaposváron megházasodott.

A leleplezés után Kovács megszökött,

de a gróf ékényesi határrendőrség elfogta. A házasságszédelgőt tegnap Szombathelyre hozták, hogy az ottani ügyésznek átadhassák.

A marostordai törvénytelen közgyűlés.

Leintették a koalíciókat.

Ma délelőtt tíz órakor tartotta meg Marostordavármegye rendkívüli közgyűlését, a melyet még Köllő Ignác alispán hívott egybe az Andrásy-féle garanciális törvény alapján. Ennek a közgyűlésnek egyetlen tárgya a főispán multkori elhalasztó intézkedése elleni panasz a közigazgatási bírósághoz.

A közgyűlés.

Erődy Sándor főispán e támadás ellen védekezett. Az ellenzéknek átengedte a többséget a mai napra, hívelt csak korlátozott számban hívatta be a vármegyéből és maga sem vitte az elnöklést, hanem a felfüggesztett alispán és a felfüggesztett főjegyző helyett Boda Jenő dr. aljegyzőt tette meg elnöké. Az ellenzék viszont teljes számban vonult fel.

Ott voltak többek között Bethlen István gróf, Déry Zoltán, Gál Sándor, Urnánczy Nándor, Gyórfly Gyula és mások. Az ellenzék nem sejtette a főispán trükkjét és diadalordításban tört ki, mikor meglátta, hogy többségben van. Mindjárt az első közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésénél feneketlen felfordulás, láрма támadt és Gál Sándor, a képviselőház volt elnöke, így kezdte felszólalását:

— Az a fiatal ember, aki az elnöki székhelyen ül...

Boda Jenő megrázta a csöngőt és rászólt Gálra:

— Rendreutasítom a bizottsági tag urat. Önnek tudnia kellene, hogy itt nem egy fiatal ember, hanem Marostorda vármegye törvényhatósági közgyűlésének elnöke ül. Viselje magát tisztelettel!

A hang imponált, a láрма elült. Megkezdtek a szavazást a felett, hogy kiket küldjenek ki hitelesítésre. Az ellenzék többségben volt, tehát az 5 embereit fogják hitelesíteni a mai ülés jegyzőkönyvét. Most rátértek a napirend egyetlen tárgyára, a közigazgatási bírósághoz intézendő javaslatra. Déry Zoltán, majd Gál Sándor szólalt fel s mind a ketten megokolták a javaslatot, amely odaterjed, hogy irjanak fel a magyar közigazgatási bírósághoz és forduljanak panasszal a kormány intézkedése ellen, amelylyel a törvényesen egybehívott vármegyei közgyűlést bizonytalan időre elhalasztotta.

Boda Jenő dr. elnök megjegyzése után a javaslatot elfogadták és az ülés csendben ért véget.

Tisza nem lesz a becsületbíróság elnöke.

Tudvalevő, hogy az Erődy-Déry afférban a becsületbíróság — Déry becsületbírájának prozopiciójára — Tisza István grófot kérte fel elnökül, amibe Erődy segédei is beleegyeztek. Ma délelőtt érkezett Marosvá-

sárhelyre Tisza távirati válasza, amely szó szerint így hangzik:

Póstyént szeptemberig nem hagyhatom itt, nagyon sajnálom, hogy a megtisztelt meghívásnak nem tehetek eleget. Ha tizenötödikéig vártok, jöhetnek, előbb nem.

Tisza.

A becsületbíróság délután ül össze új elnökválasztásra.

A debreczeni tüzoltó diákok.

A kétszázéves tüzoltótársulatról.

Tegnapelőtti számunkban közöltük azt a felhívást, melynek kibocsátói találkozóra hívták össze azokat az egykori debreczeni diákokat, akik a régi híres *kollegiumi tüzoltótársulat*nak utolsó tagjai voltak s 1880-ban, a társulat feloszlásakor fogadalmat tettek harmincéves találkozásra. A mai nemzedékből már csak nagyon kevesen tudják, mi volt tulajdonképpen s hogyan működött ez a tüzoltótársaság s éppen ezért vagyunk hálásak Milotay Istvánnak az alábbi cikkért, melyben a debreczeni tüzoltó diákokról közöl igen érdekes ismertetést.

*

A debreczeni tüzoltó diákok híre ma is él szerte az országban. Jókai több regényében (Mégis mozog a föld. Kiskirályok) megörökítette bravurjaikat, mulatozásukat. Kuthy Lejos pedig, aki valamikor maga is tagja volt a vizipuskás társaságnak, Hazai rejtelmek című művében részletesen leírja a tüzoltó diákok szervezetét, életmódját, viselt dolgait. A debreczeni kollegium egykori növendékei közül is sokan élnek még, akik valamikor maguk húzták a masinát a tűzhöz a kerteken, ledöntött palánkokon keresztül s emlékeik közt őrzik a nagy bot és kis bot hősi tetteit.

Hogy mikor, hogyan keletkezett a debreczeni diáktüzoltók társasága, ma már nem lehet kideríteni. Bizonyos azonban, hogy a régi magyar diákéletnek ez a különleges hajtszáka évszázadokon keresztül virágzott. A tüzoltóegyesület régi neve egészen 1834-ig *Machinista-társaság* volt, a nyelvújítás korában *Gépelyes társaság*-nak, majd *Erőművész-társaság*-nak nevezték el, hívták *Vizipuskás-társaság*-nak is. A régi, csupa nádás házakból épült Debrecen ezek a masinista és erőművész diákok oltalmazták meg a gyakori tűzveszedelemtől, sokszor a végpusztulástól. A város jegyzőkönyveivel tele vannak köszönettel és elismeréssel a derék diákok iránt, akik éjjel nappal, fáradságot nem ismerve, virrasztottak a város épsége fölött. Milyen kár, hogy 1802-ben, mikor a félváros porig égett a nagytemplommal és kollegiummal együtt, a masinista-társaság jegyzőkönyve is odaveszték s így elkallódott az érdekesebbnél érdekesebb adatok tömege, mely a társaság életét és történetét most megvilágíthatná.

Bizonyos, hogy a debreczeni diáknak valamikor az volt a legfőbb ambíciója, hogy a tüzoltó társaságba bejuthasson. Ez volt az erőnek és férfiaságnak próvéja. Erős és férfias nemzedékeket nevelt akkoriban az ős kollegium. Bizonyosságát adta ennek az ifjúság a szabadságharc idején, mikor be kellett csukni a tantermeket, mert a főiskola valamennyi hallgatója zászló alá állott s nagyon sokan ott vérezték el a csatatereken, mint valamikor a pécsi egyetem tanulói a mohácsi síkon. A diáktüzoltók az ágyutüzet is olyan hősiességgel állták meg, mint amilyen önfeláldozóan viselkedtek az égő gerendák között.

A masinista társaságnak megvolt a

maga évszázados szervezete, autonómiája s mint egy kis köztársaság kormányozta magát valamelyik professzor felügyelete mellett. Volt a társaságnak elnöke, négy alelnöke (praeses secundarii), hat ülnöke (assessore), nem is szólva a többi funkcionáriusról, a nagy- és kisbotosról, a lámpa- és tarisznyavivőkről. A társaság bíraskodást gyakorolt tagjain, a méltatlanokat kirekesztette kebeléből, akik a veszedelemben kiténtették magukat s megsebesültek, azokat nyilvánosan megdicsérette. A masinát harminckét diák húzta a veszedelem helyére s mint az egykori följegyzések mondják, a sokszor térdig érő debreczeni sárban bizony lelemaradozott a csizma s a hosszú tóga csatkos ronggyá ázott, ha a tűz, a szikraeső meg nem pörkölte. Népszerűségük oly nagy volt a masinistáknak, hogy egyszer-mászor valóságos zendülés tört ki a polgárság között, mikor a kollegiumi és városi tanács a diákságot el akarta tiltani a tüzoltástól. Mert néha bizony tulságos buzgósággal működött a nagy bot és a bontó csákány s ott is kaput és kerítést tört s hátfedelet rántott le, ahol éppen nem lett volna föltétlen szükséges a mentő beavatkozás.

A diáktüzoltók azonban nemcsak a tüzoltásban jeleskedtek, ők rendezték a híres nagy erdei majálisokat s a régi, puritán Debreczen itt adta ki mulató kedvét egy-egy esztendőre. Hogy a mulató diákoknak jó étvágyuk lehetett és az italban sem szűkölködtek, kedvesen illusztrálja egy régi számadás a majális költségeiről. Elfogyott pedig a számadás szerint a nevezetes alkalommal:

Egy öreg cseber bor (20 forint). Ismét 10 itca (8 forint 20 krajcár). Tokaji és ménesi bor (10 forint). Két akó ser (16 forint). 25 itca ser (8 forint 20 krajcár). Ismét hat itca ser (48 krajcár). Savanyvizet megittak 14 forint 80 krajcár értékben. Etelneműhöz való elfogyott: 12 itca lev sbe való csiga-tészta, 10 itca köszméte, 80 font marhahus (5 forint 80 krajcár), 9 itca tejfel (1 forint 80 krajcár). Csak töltött káposztához felhasználtak 10 font disznóhúst és 10 font marhahúst, 8 font szalonnát. Megettek tíz egész bárányt pörköltnek. Pecsényének megsütötték 20 font disznóhúst két itca zsírral. Elfogyasztottak 14 kenyert (debreceni kenyert!) A számadásban még ilyen tételek is szerepelnek: Bajuszpedrő a vendégek számára 25 krajcárért, két font dohány és három laptá... Érdekes, hogy a majálisra 1868-ig csakis férfivendégek hívatottak meg.

Ki hinné el, hogy ez a diák-tüzoltóság egész 1880-ig működött Debreczenben. A város és a polgárság szeretettel ragaszkodott a régi intézményhez s nehezen tudott megválni tőle. A nyolcvanas években azonban már nagyon éreztek a szervezet tökéletlenségét. A város ekkor kezdett rohamosan kibontakozni régi falusias jellegéből, emeletes házak épültek, a nagy palánkos telkek eltűntek, a diákok életmódja is, az iskolai szervezet is megváltozott s nem lehetett többé a vizipuskás társaságot fontartani. 1880-ban forma szerint is felszűnt a társaság, a nagy- és kisbotok, a gerundi-mok a kollegiumi könyvtárba kerültek s most is ott őrzik őket, mint a romantikus diák-idők emlékeit. A társaság utolsó tagjai, akik most találkozóra gyűlnek össze, bizonyosan kegyelettel veszik majd kezükbe a vasabroncos tölgyfabunkókat, a melyeket olyan diadalmasan tudtak megforgatni valamikor...

Milotay István.

— A miniszterelnök Budapesten. Fővárosi tudósítónk jelenti: Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök birtokáról egy napi tartózkodásra Budapestre érkezett. A miniszterelnök augusztus 18-án ismét Budapesten lesz és diszebédet ad a király születésnapja alkalmából, azután pedig Otendébe utazik.

Kiválóságukért országosan elismert **szőlőmalmainkat, Borsajtóinkat és Kútszivattyú gyártmányainkat** megfogyott készletek miatt már csak e hónapban árusítjuk engedelményel.

„Debreczeni Vasöntőde és Géplakatosság”
Raktárhely Péterfia-utca 73. szám.

Mágnás és huszártiszt véres párbaja.

A kabaré-botrány epilogusa.

Megirtuk, hogy hítfőn éjjel a Jardin de Paris tánctermben Aczél István, a 14. huszárezred hadnagya, nem ült le helyére, hanem a jobb első proszcenium-páholyra könyökölt. Többször be is hajolt oda, ahol Batthyány Elemér gróf, Karácsonyi Aladár gróf, Szapáry Pál gróf, Csekonic Gyula gróf és egy hölgy ült. Whiskyt ittak szó dával. Mikor Aczél már ötödször is behajolt a páholyba, Batthyány így szólt a barátaihoz:

— Huzzuk össze a függőnyt, hogy ne kellemetlenkedjék ez az ember.

De Csekonic, aki a páholy sarkában ült, flegmatikusan, mintha csak cigarettára gyújtott volna, fölvette az asztalról a teli szódásüveget és a hadnagy arcába fröcskentette egész tartalmát. A mulatóhely közönsége harsogó derűltséggel honorálta a külön számot. Mindenki nevetett, csak Aczél volt komoly. Mintha mi sem történt volna, letörülte az arcát, belenyúlt a kabátja zsebébe, kivette névjegyét és átadta a grófnak, aki cserébe odaadta a magáét.

A segítők tegnap éjjel találkoztak és igen súlyos föltételű pisztoly, majd rögtön utána nehéz lovassági kardpárbajban állapodtak meg. A párbajt a felek ma délután két órakor vívták meg a Ferencz József laktanyában. A pisztolypárbajban egyikük sem sérült meg.

A pisztoly párbaj után a kardpárbajhoz állottak föl a felek. Az igen súlyos párbajföltételek a következők voltak: nehéz lovassági kardok, csupán nyakbandázsszal végkimerülésig, szuras megengedve. A párbaj tizenöt percig tartott, amikor több heves összeütközés után Csekonic Gyula gróf a mellén szenvedett súlyos sérülést, Aczél István pedig a fején sérült meg könnyebben. A felek nem békültek ki.

Debreczen városa a művészetért és iparoktatásért.

2400 korona ösztöndíj.

Debreczen város tanácsa mai ülésén döntött a rendelkezésre álló művészeti és ipari ösztöndíjak odaítéléséről tárgyában. Összesen két alapítványból, a koronázási és Messzena alaphoz hat ösztöndíjat adtak ki kétezernegyszáz korona összegben. Az ösztöndíjakat részben művészeti, részben iparművészeti és ipari célokra ítélték oda.

Az ösztöndíjakra hirdett pályázat e hó elején járt le és összesen kilenc pályázó adta be kérvényét, amelyek közül ma a tanács az alapító levelek és a főnforgó körülmények figyelembe vételével a következőknek adott helyet:

A koronázási alap hatszáz koronás művészeti ösztöndíját Báthori Gábor rajztanár-jelölt kapta meg, aki az országos képzőművészeti főiskolán óhajtja tanulmányait befejezni. Ugyanez alap iparművészeti ösztöndíját Csongor Ernőnek ítélték oda, aki a kassai felsőipariskola hallgatója.

A Messzena-alap ösztöndíjait és segélyeiből hatszáz koronát kaptak Szabados András és fia Szabados Mátyás esztergályosok, akik művelőüket géphajtó erőre rendezik be. Háromszáz koronát szavaztak meg Munkácsi Mihály kőművessegédnek, aki már három éven át kapott ösztöndíjat és aki a budapesti felső építőipariskola tanfolyamának

utolsó évét végzi most. Végül háromszáz koronát kapott Krausz Lajos tovább tanulás céljaira. Krausz külföldi tanulmányait akarja folytatni a műlakatoság terén, a melyen eddig is több aranyéremmel tüntették ki. Krausz a helybeli fémipariskolánál gyakorlati előadó.

Valamennyi ösztöndíjas kitűnő bizonyítványokkal bír és közülök többen igen szép munkákat küldtek be a tanácshoz. Így szép festményei voltak Báthori Gábornak és igen sikerült tervrajzokat és építésztervezéseket mutatott be még Munkácsi Mihály.

HIREK

— **Az izraelita istentisztelet.** Az izraelita hitközség előjárósága értesíti a tagokat, hogy a Deák Ferenc utcai templomban az istentisztelet — további rendelkezésig — a következő időben fog megtartani: Pénteken este háromnegyed 7 órakor, szombaton délelőtt 9 órakor, délután 5 órakor, kőnapon reggel egynegyed 7 órakor, este 7 órakor. A Tisbeov előestéjén fél 8 órakor, reggel pedig egynegyed 7 órakor kezdődik az istentisztelet.

— **Külföldi látogató a Hortobágyon.** Debreczen város tanácsához ma táviratban jelentette be Appel báró, a Johannita-rend lovagja, híres porosz állattenyésztő, hogy a Hortobágyot s a város gulyáit és méneseit megakarja tekinteni. A városi tanács intézkedett, hogy az idegen látogatót fogadják s kalauzolják.

— **Az ország tüzoltói Debreczenben.** Az Országos Tüztoltó Szövetség e hó 27 én és 28 án tartja meg évi rendes közgyűlését Debreczenben. E gyűlés költségeinek részben való fedezésére a tanács a debreczeni tüzoltó testület kérése nyomán háromszáz korona segélyt szavazott meg.

— **Debreceni tanítók az iparegyesület gyűlésén.** A főmérnök előterjesztésére a tanács mai ülésen Csúrka István és Kiss György tanítók részére száz—száz koronát szavazott meg, hogy részt vegyenek a szeptemberben Budapesten tartandó iparegyesületi közgyűlésen.

— **Ehrlich 606 Debreczenben.** Ehrlich tanár csodaszerét kipróbálták Debreczenben is. Pár hét előtt megirtuk, hogy Jóna Ödön, a fiatal, nagy tehetségű debreczeni orvos Frankfurtban járt a vérbaj szérumát feltaláló Ehrlich professzornál, aki elmagyarázta Jóna dr.-nak világhíres találmányát és több beoltásra elegendő anyagot is adott neki, Jóna dr. hazaérkezése után két beoltást próbált meg az Ehrlich—Hata 606-os szérummal. A beoltottak egy fiatalember és egy fiatalabb nő, akik már a vérbaj gyógyításának minden torturáján keresztül mentek. A beoltás fényesen sikerült s az eredmény a legkiválóbb, a mit a dologtól várni lehetett. Az oltás után a két betegnek kisebb láza volt, mely azonban nem sokára elmúlt és a sebek, amelyeket gyógyíthatatlannak vélték, szépen beheggedtek. Jóna dr. beoltott betegein most a hatást tanulmányozta. A debreczeni kórházban is nemsokára beoltások lesznek, amennyiben Horváth Károly dr. kórházi főorvos a szérumból több adagot kap rövid idő múlva.

— **Bajok a nagyerdei fürdőben.** A városi tanács elé érdekes jelentés került a mai ülésen. K. Tóth Mihály dr. kulturtanácsos bejelentette, hogy a város tulajdonában levő nagyerdei fürdőben a gőzfürdőhöz tartozó öltöző menyezete beszakadással fenyeget. A tanácsnok a napokban járt künn Szász Adolf dr. orrossal, megvizsgálta a

helyiséget és ekkor tapasztalták a nagy hibát. A fürdő teteje ugyanis már nagyon rossz állapotban van, az eső erősen meg rongálta, az épület maga is régi. A tanács tudomásul vette a jelentést és elrendelte, hogy a tetőzetet és az öltöző menyezettét sürgősen javítsák ki.

— **Debreczen város rendkívüli közgyűlése.** Debreczen város törvényhatósági bizottsága több fontos és sürgős ügy elintézésére érdekében még e hó közepén rendkívüli közgyűlést tart. E közgyűlés tárgyainak előkészítésére a jog- és pénzügyi bizottságot holnap délután három órára egybe hívták. A tanácssteremben tartandó ülés tárgyszavazata a következő:

— **Ó császári és apostoli királyi felsége** 80 ik születésnapja alkalmából a debreczeni egyetem részére teendő alapítvány ügyében tanácsot előterjesztés. Az u. u. csatornákhoz vezető házicsatlakozások ügye. Szilágyi János és neje telekeldarabolás iránti kérvénye. A debreczeni kerületi Munkás Bizottság Pénztár megkeresése ingyenes fürdőjegyek engedélyezése iránt. Rendőrőrkapitányi javaslat a rendőrlégénység ruházatának mikénti kezelése tárgyában. Tolnavármegye megkeresése a hat évig szolgált katonai altisztek polgári közszolgálatba jutásának előmozdítása érdekében kiadott honvédelmi miniszteri rendeletre. — **Órv. Torday Géborné** telekeldarabolás iránti kérvénye. Egyéb esetleges folyó ügyek.

— **Új gazdasági iskola Debreczenben.** A királyi tanfelügyelő megküldte Debreczen város tanácsához a kultuszminiszternek a második számú gazdasági iskola felépítésére vonatkozó leiratát. A leiratban a miniszter fölhiatta a várost, hogy az új gazdasági iskola terveit és költségvetését készíttesse el s jóváhagyás végett terjessze föl. A kérdéssel már előzően is foglalkozott a tanács és akkor arra kérte a kultuszminisztert, hogy a gazdasági iskola céljaira rendelkezésre álló és elégtelennek tartott 42,000 korona alaphoz államsegéllyel járuljon hozzá. A miniszter azonban most említett leiratában ezt az összeget legelőzőnek jelentette ki s ezért a tanács elrendelte, hogy a főmérnök készítse el a költségvetést és a terveket 42,000 korona költség keretében.

— **Halálos esés a háztetőről.** Bakos Gábor 40 éves kőművesmunkás ma délelőtt 9 órakor a Rákóczi-utca 53. számú ház tetején a cserepezést igazgatta, miközben epileptikus rohamok lepték meg és a magas háztetőről lezuhant a kövezetre. A mentők iszonyatosan összeroncsolt állapotban a kórházba szállították, ahol rövid szenvedés után meghalt. A szerencsétlenül járt ember már rég óta epileptikus. Gyakori eset volt nála, hogy eszméletlen állapotban elterül az utca közepén és a mentőknek kellett elszállítani. Egy ízben pedig epileptikus rohamában a kutba is bele esett és csak a gyorsan előszított segítségnek volt köszönhető, hogy még idejében élve ki húzták. Minden esetben nagy meggondolással: epileptikus betegségekben szenvedő embert háztetőre eresztetni.

— **Új rend az új épületek fölülvizsgálásánál.** A városi tanács ma elrendelte, hogy az új épületek fölülvizsgálásánál a bizottság az I. körletben bérkocsin menjen a fölülvizsgálandó épületekhez, de egy-egy fölülvizsgálathoz több kérvényt gyűjtsön egybe. Ez esetben a város fizeti a bérkocsik díját, amelyeknek fedezésére a főmérnök kezeihez előleget is utalványoztak ki. A második körletben fekvő épületek fölülvizsgálatahoz az építetők tartoznak kocsit adni.

— **Crippen a fogságban.** Londonból táviratozzák: Crippen doktor lassan megszokja a fogházi életet. Az a pár dollár, ami elfogatásakor nála volt, elfogyott, most nincs pénze s rabkosztva él. Nála talált ékszerait elkobozták, mert az a gyanu, hogy megölt feleségétől valók. Le Neve kisasszony sokkal jobban érzi magát, mint Crippen. Jövő héten indítják őket utnak London felé.

— **Az új katonai barakok.** A városi tanács ma kimondta, hogy az újonnan épített barakok átvétele tárgyában a vegyes bizottság észrevételei fölött csak akkor dönt és azok szerint csak akkor intézkedik, ha a 7 hadtest parancsnoksága azokhoz előbb hozzájárul, azért az ügyet először oda tetik át.

— **Vasúti szerencsétlenség.** Makóról jelentik: Az Aradról indult motorvonat ma délután három órakor a makói pályaudvaron neki ment a Szegedre menő vonatnak s teljesen összeütközött. A motorvonat utasai közül tizenhárman könnyebb-súlyosabb sérülést szenvedtek. A rögtön megindított vizsgálat során megállapították, hogy a szerencsétlenségnek oka a motor vonat vezetője Laboda Mihály. A pályaudvart ugyanis most bővítik s ezért a síreken több kocsit állott. Ezért a helyettes állomásfőnök Koczka Antal tilosra állította a jelzőt. Laboda azonban ennek dacára bevitte a vonatot, amely neki futott a szegedi tehervonatnak. A két mozdonyvezető látta a bekövetkező szerencsétlenséget, fékeztek is, de az összeütközést megakadályozni nem tudták. Labodát azonnal előzetes letartóztatásba helyezték.

— **Arany Bika Mulató.** Állandóan zsúfolt házak előtt, nagy tetszés mellett mutatja be az Arany Bika Mulató pompásan szórakoztató műsorát. A népszerű cabaret-díva, Keleti Juliska, fonoman előadott dalainak rendkívül nagy sikere van. The Millets Angelus ének-quartett egyike a nemzetközi varieté-színpadok legnagyobb vonzó számának. Kovács Andor, Les 4 Floridas, Eurydice, Sisters Lilians, Virág Saci és a többi attrakciók esténként fényes sikerrel lépnek fel. Az előadás 9 órakor kezdődik.

— **Szucvenció a színésziskolának.** Solymosi Elek debreceni színésziskola tulajdonosa kérését adott be a város tanácsához, hogy iskoláját három ezer korona szubvencióban részesítsék. A tanács kiadta a kérését a főszámvevőnek, hogy mondjon véleményt, vajjon van-e fedezet egy ilyen segély megadására.

— **Osztálysorsjáték.** Budapesti tudósítónk sürgönyt: Az osztálysorsjáték mai húzásán a következő számú sorsjegyeket húzták ki:

20.000 koronát nyert: 104447.
2000 koronát nyertek: 10066 57284.
1000 koronát nyertek: 36746 56940 57008 108021.
500 koronát nyertek: 5274 12828 21475 21784 23170 25825 35943 38640 41223 48021 49977 55957 61099 66812 67251 79393 83292 88533 90618 105107.

A többi kihuzott számok 160 és 80 koronát nyertek.

— **A mai nap halottal.** A mai nap folyamán a debreceni állami anyakönyvi hivatalban a következő halálesetet jelentették be: Szilágyi Józsefné Ballai Juliánna ref. 88 éves, Szatmári Lajos ref. 7 hónapos, Czoakk Aurél r. kath. 72 éves.

— **A Polgári Takarékos és Segély Szövetkezet** Piac-u. 73. a 15-ik évtársulatra már a mai naptól kezdve igen olcsó heti befizetésekkel minden levonástól ment könnyen törleszhető kölcsönöket folyósít.

Foulard-selyem

1 kor. 15-től mélelenként blousoknak és ruháknak Franko és már elvámolva házhoz szállítva. Gazdag mintaválaszték azonnal. Selden Fabrik. Henneberg, Zürich.

Közgazdaság.

Ingatlan forgalom.

Surányi István és neje Foleszka Ilona veszik a debreceni 6794. sz. telken foglalt Timár utca 24. sz. házat Balog Pétertől 15500 kor.

Kolláth Teresia volt Konrád Lászlóné veszi a debreceni 568. sz. telken foglalt Burgodia-utca 10. házat Cizman Gizella és társaitól 24000 kor.

László Sándor és neje Faschi Róza veszik a debreceni 1086. sz. telken foglalt Homok-utca 28. sz. házat Barosa János és neje Tóth Erzsébettől 3800 kor.

Kun János és neje Dernáth Irén veszik a debreceni 9698 sz. telken foglalt Deák Ferenc-utca 11. sz. házat dr. Révi Nándor és nejétől 40,000 kor.

Terménytőzsde.

Schvarcz E. debreceni bizományos távirati jelentése Budapest, 1910. aug. 11.

Készáru 10—15 drágább. Határidők szilárdak.

1910. októberi buza	977-78
1911. áprilisi buza	10.08-04
1910. májusi buza	—
1910. októberi rozs	7.42-43
1910. áprilisi rozs	—
1910. májusi rozs	—
1910. októberi zab	7.20-21
1911. májusi tengeri	5.69-70
1910. júliusi tengeri	—
1910. augusztusi tengeri	5.63-64
1910. augusztusi repce	—

Regény-Csarnok.

Falun.

(8.) Irta: Guy de Maupassant.

Ha netán mégis születnének gyermekeink, akkor azokkal egyenlő arányban örökök. Ha azonban mégsem felel meg várakozásunknak, akkor, mihelyt nagykorúvá lesz, huszonöt ezer franknyi összeget kap tőlünk, melyet már most letétbe helyezünk a közjegyzőnél. Hogy pedig önről is gondoskodjunk, havi száz frank életjáradékot biztosítunk önknek életfogytiglan. Megéri-e most, hogy miről van szó?

A parasztasszony magából kikelve felugrott.

— Maguk azt akarják, hogy pénzért eladjuk Karosikát? Ez már mégis csak sok! Ilyet kívánnak egy anyától! Ez már piszkos dolog volna!

A férfi komolyan és gondolatokban elmerülve hallgatott s csupán feje bólintásával jelezte, hogy felesége szavaival egyetért.

D'Hubiérés asszony sírva fakadt s férjéhez fordulva, zokogással vegyes szóval, a kívánságainak teljesítéséhez hozzászólt gyermek módjára hebegette:

— Nem akarják, Henri, nem akarják! Azután még egy végös kísérletet tettek. — De barátaim gondoljanak gyermekük jövőjére, boldogulására és...

A parasztasszony magából kikelve szavába vágott:

— Most már vége legyen! Jól megérágunk mindent... Kinn tápasabb és jól teszük, ha ide többé nem teszük be a lábukat... Az már mégse járja, hogy el akarják lopni az ember gyermekét.

Kiment d'Hubiérésné asszony a személfőnökön keresztül is észrevette, hogy két egészen kicsiny baba játézik a porban s az elkényeztetett nők szívósságával, még mindig remélve, kérdezte:

— A másik kicsike nem az önké?

Tuvache azó így felelt:

— Nem, az a szomszédé; ott kérdezősködhetik, ha úgy tetszik.

Azután visszament a maga házába, melyből még mindig kihallatszott a felesége méltatlankodó dünyögése.

A vallin házaspár éppen asztalnál ült s kényelmesen kenyeret falatozott, takarékosan egy darabka vaját vevén hozzá késsel a keitejük közt álló tányérból.

D'Hubiérés asszony újból megtette az ajánlatát, de most már óvatosabban, csábítóbban, ravaszul.

A két falusi elcsúszta tagadólag intett fe-

jével; de mikor meghallották, hogy ők is kapnak havi száz frankot, fűrkészve s már alapjában megrendülve, állhatatossággal tekintettek egymásra.

Mindazonáltal sokáig hallgattak, kínos harcon önmagukkal.

— No, mit szól kend hozzá, embőr? — szólalt meg végre az asszony.

Amaz nagyképpen válaszolt:

— Ammondó vagyok, hogy lehet róla beszélni.

Most d'Hubiérés asszony, remegve a félelemtől, eszeteleni kezdte kicsikéjük jövőjét és szerencsésjét s beszélni kezdett arról a sok pénzről, melyet amaz később szüleinek adni fog.

A parasztgazda még ezt kérdezte:

— Hát az az ezerkétszáz frankos járadék? Azt a jegyző előtt csináljuk?

— Persze, — felelt d'Hubiérés ur — akár már holnap.

A parasztasszony, aki valamin gondolkodni látszott, megszólalt:

— Száz frank egy hónapra... az nem is olyan sok a kicsikéért; pár esztendő múlva már segíthetne a dologban... százhusz frank dukálna nekünk...

D'Hubiérés asszony, remegve a türelmetlenségtől, nyomban ráállt az alkura s mivel azonnal magával akarta vinni a gyermeket, rögtön átadott ajándékkul száz frankot, miközben férje egy okiratot fogalmazott. A máre és egy szomszéd, kiket sürgősen áthívtak, voltak a tanúk.

És a fiatal asszony, ragyogva a boldogságtól, felkapta a visító fickót, mint ahogy az ember magával viszi a játékszerboltból egy rég epedve kívánt játékezt.

A Tuvache házaspár ott állt a maga küszöbe előtt s némán, szigorúan nézte távozásukat, szívében talán már megbánva ellenkezését.

A kis Jean Vallinról azután sokáig mit sem lehetett hallani. Szülei minden hónap elsőjén elhozták a maguk százhusz frankját a jegyzőtől; szomszédjaikkal haragban voltak, mert Tuvachené végig bosszantotta őket, örökké s oly hangosan, hogy Vallinék jól hallhatták, azt hajtogatván, hogy piszkos romlottság és egészen a természet ellenére való, pénzért eladni a gyermekét!

Több ízben tüntetőleg becézgette amazok személtárára Karosikáját, miközben így szólott hozzá:

— Nem, nem, téged nem adlak el, kicsikém! A gyermekemet nem adom oda... szegény ördög vagyok, de a gyermekemet nem bocsátom áruba!

Ez azután éveken keresztül naponként ismétlődött; mindennap bántó célzások estek az ajtó előtt, úgy hogy a oknak a szomszédba okvetlenül át kellett hallani. Végül Tuvachené asszony szentül megvolt győződve arról, hogy különb a környék valamennyi asszonyánál, mert ő akkor nem adta el Karosikáját. S csakugyan, ahol csak szó esett róla, így emlegették:

— Szó sincs róla, csábító ajánlat volt, de Tuvache azó úgy viselkedett, amint a jó anyához illik.

Peldakép kezdtek emlegetni s Karosika, aki immár tizenéves volt, aki jár s aki előtt folyton azt hajtogatták, hogy szülei akkor mily nagy becsben tartották, jóval többre tartotta magát e miatt a társainál.

Vallinék most, hola évjáradékuknak, pompásan éttek. Bizonyára ez volt tulajdonképpen oka a nyomorgó Tuvache házaspár dübögésnek.

Legidősebb fiuk most a katonaságnál szolgált. A második meghalt. Karosikának keservesen kellett dolgoznia apjával, hogy anyját és két fiatalabb nőtestvérét eltartthassa.

Eppen huszonegy éves volt, mikor egy reggel ragyogó fogat állt meg a két viskó előtt. Egy aranyóraláncos fiatal ur ugrott ki a kocsiából és lesegített egy fehérfürtű öreg hölgyet. Az öreg hölgy így szólt:

— Ez az, fiam, a második ház.

És a fiatalember egészen otthoniasan belépett Vallinék házikójába.

(Folytatjuk.)

Megbízható, ügyes, élénk fiatal ember előkelő állást nyerhet.
Azonnali belépés.
 ➤ Eddigi működés igazolandó. ◀
Czím a kiadóban.

**Jegygyűrűk,
 Mennyasszonyi ékszerek**
 Aranyóra és láncz ujdonságok
 Ezüst éteszközök
Rose Dezső
 ékszerész és órász üzletében
DEBRECZEN, Placz-utca 55. sz.
 Óriási raktár! Igen olcsó árak!

Ujje Debreczenben [aj de jó] **Ujje**
Van itt Orosházi kenyér
O be jó
Ujje: Orosházi kenyér **Ujje:**
 az én mindenem
Mert kapható olcsón mindég frissen az Orosházi fő és fiók üzletében.
Gyártelep Széchényi-u. 49. Telefon 793.
 Városi raktár Simonfi-utca 2. Telefon 32.
 Fiókulétek: Szentanna u. 60. Bocskai-tér 1. sz. (Czegléd-ház.) Bethlen-utca 29. sz. (Gyama-ház)

Óvd a feleséged.
 A képezhányvet nagy gyermekáldás ellen és több ezer kóróndólyával teljes nővel, diákriátó mellett küldi 90 fill. magyarázó kézikönyvben
Frau A. KAUPA,
 Berlin Sw. 259.
 Lindenstr. 51.

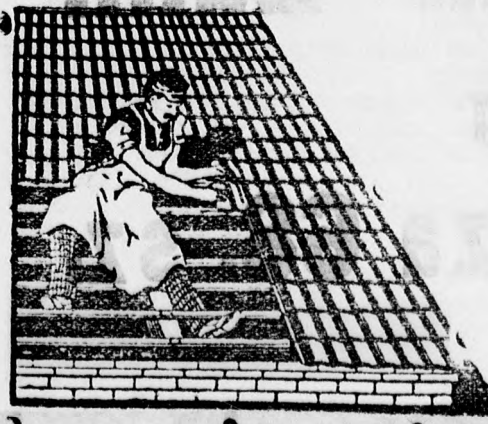
Szegénysorsu nők és férfiak biztos keresztet hozhatnak.
 Czím a kiadóban!

Megnyilt
a „KORONA” gőzkenyérgyár.
Tessék mindenütt „KORONA” kenyeret kérni.
 Megrendelhető
 A gyár irodájában Telefon sz. 825. Fried és Löwenheim Placz-u. 72.
 Városi raktár Sas-utca Telefon sz. 845. és Hatvan-u. 16. Dr. Hütter ház.
 és minden fűszer és vegyes kereskedésben.

Uri lakás kiadó.
 Miklós-utca 22. szám alatt egy modern **utcai uri lakás** mely áll 2 utcai, 3 udvari szoba és hozzátartozókból, fel van szerelve igen szép gázluszterekkel **1910. november 1-től kezdve kiadó.**
 Ertekezhetni ugyanott a fűszerüzletben.

Egy igen csinos kis terjedelmet elfoglaló rendkívül jó légszesz motor
 4 lóerőre, rezerva hengerrel és dugattyuval **igen olcsón eladó.**
 Czím a kiadóhivatalban.

Az építettő és építő közönség figyelmébe.

Már sokan tudják hogy ajántator az építkezésnél a Karczagi Agyag ipar termékeivel is költségvetést csináltatni, mivel a karczagi géposerép könnyűségénél fogva olcsóbb tetőszerkezetet igényel, ugyanis míg a kézi cserép csak 15-16 cm. széles és súlya drb.-ként 1.30-1.40 kg. addig a géposerép 17 1/2 cm. széles és súlya drb.-ként 1.30-1.35 kg. tehát 10-12 %-al könnyebb, kézi cserépből szükséges 43-45 drb. súlya 55-63 kg. addig méterenként, gép cserépből szükséges 36 drb. súlya 46 kg. Eső után az arány még rosszabb, mivel a kézi cserép 20-25 % vizet vesz fel tehát eső után négyzet méterenként 70-80 kg. súlyu lesz addig a géposerép csak 8-9 % vesz fel és így négyzet méterenként 50-51 kg. lesz. A nyers falazati téglával mivel azokat 1/4, 1/2, 3/4 és 1. nagyságba is készíti fenti gyár, szép falat kapunk, melynek fentartására sem kell gondolni. A vevő közönség kényelmére a helybeli fakeskedésekben raktárt létesítettünk, de megrendelhetők gyártmányaink gyárvezetőségünkönél is vagy aláírott tulajdonosnál.

LÓWI ARMIN
 Karczagi agyagipar tulajdonosnál, Széchényi utca 23.

Apró hirdetések.

Minden szó 5 fillér.

Levelezés.

„Nagy R.” nek levele van a postarostante főpostán.

Drága, egyetlen, énkém, nagyon agódom miattad, kérlek nyugtasd meg a te K. mamádat, pá.

„Csak s előkelő” jeligére levél van a kiadóba.

Betöltendő.

Házmasternek gyermeten házaspár felvétetik Iskola-utca 8.

Gyermektelen házaspár házmasternek felvétetik Simonyi ut 10.

Jó házból való fiu tanulónak felvétetik Blatner József üveg üzletébe Csapó-u. 1.

Adás-vétel.

Ha nincs pénze és szüksége van, vászon asztalterítő, szövet és csipke-függöny, futó és nagy szőnyegre. Paplan és flanel takarók, férfi és női felöltők, kész férfi fiu öltönyre vagy tükör, kép és butor, a mai naptól fogva oly olcsón lesz eladva, hogy mindeninek saját érdeke, hogy egy próba bevásárlást eszközöljön. Tisztelettel Kaiser Salamon.

Mi es izü kövérvidéki aszalt gombát kilónként 3 20 fillérért szá lit bérmentessen Vojth Simon Nagysomkut.

28 krajczárért fejel férfi vagy női harisnyát Benyáts Emil villanyerőre berendezett harisnyagyára. Debreczen, Tiszapalota

Egy jókarban lévő, finomabb (nickelezett) copirprés megvételre kerestetik. Czim a kiadóban.

Lakás.

Modern 5 szobás lakás, Piaczi sarokházban november 1-ére kiadó. Bővebb megtudható Dr. Brunnernél Szent-anna-u. 1. sz. a.

Üdvari szoba csinosan butorozva azonnal kiadó Iskola-utca 8.

Elsőrendű agyagból készült

vályog

bármilyen nagy mennyiségben kapható
Külső-vásártér 10. és Lindenfeld J. Jenő fűszer kereskedőnél is megrendelhető.

Legolcsóbb kölcsönök bekebezés mellett vagy anélkül

Központi Bank mint Szövetkezet

(Piacz u. 65. Czégely-ház) debreczeni pénzügyintézetnél.

Bekebelezéses kölcsönöknél minden 1000 korona tőke után hetenként 2 korona törlesztendő.

Váltó és folyószámla kölcsönök azonnali kiizetés mellett.

10 év alatti fizetendő tisztviselő kölcsönök kezesek nélkül is.

Olcsó törlesztéses és építkezési kölcsönök.

Iparos kölcsönök nyers anyagra és készárukra előlegképen.

A közönség előnyére a Központi Bank mint Szövetkezet
1910. évi július 1-én

új, 4 és fél évre terjedő évtársulatot alakított,

melynek folytán az év második felében igényelt kölcsönöknél nem kell hat, nyolcz hónapra visszamenőleg a heti fizetéseket és késedelmi kamatokat levonni, s ez a felekre lényeges kamatmegtakarítást jelent.

Mindeféle felvilágosítással készséggel és díjtalanul szolgál a

Központi Bank mint Szövetkezet Piacz-u. 65. (Czégely-ház.)

IGAZGATÓSÁG:

SZÁVAY GYULA, elnök.

ÜGYVEZETŐ-INTÉZŐSÉG:

Kerekes Géza, Klein Ignác, Vecseházy Leitner Gyula,
dr. Szikszói Szabó László.

Bleyer Mór, Hoffmann Sándor, Publíg Ernő, Debreczeni Jenő, Körner Adolf,
Paskás Károly, dr. Galánfy János, Lichtblau Albert, Sinka Sándor.

JOGTANÁCSOS:

dr. Keresztési Kiss József.

Törlesztéses kölcsönöket

földbirtokra és bérházakra

a legelőnyösebb feltételek mellett

engedélyez az

Általános Forgalmi Bank

Részvénytársaság

Debreczen, Piacz-utca 68. sz.